tamist nõudes ise viidanud ja raad ei jätnud lahket näpunäidet muidugi kasustamata.

17. aprillil 1684 otsustas raad alustada tööd prahiveoga raekoja varemeist teokorras ning, et olla heaks eeskujuks kodanikkonnale, osa võtta sellest ise oma tööliste ja hobustega [131], kuigi raeliikmed, tänu oma ametile, olid vabastatud igasuguseist avalikest kohustusist. Head eeskuju läks tõesti vaja, sest kuu aja jooksul, mis memoriaali esitamisest möödunud, oli kodanikkonna meeleolu täiesti muutunud kuninga resolutsioonide elluviimisel ilmsiks tulnud raskuste pärast. Nähes, et kõik kipub jääma endiseks, haihtus kodanike äsjaärganud kodanikumeelsus. Gildid ei keeldunud küll otsekohe töökohustusest, — olid nad ju ise end pooleldi pakkunud —, kuid nad püüdsid pääseda võimalikult vähema vaevaga. Suur Gild ei tahtnud lubada isegi niipaljugi tööpäevi liikme pealt, kui raehärrad olid vabatahtlikult võtnud enese peale. Raad võis täie õigusega avaldada imestust, et Suur Gild „wider S. K. M. allergnädigst gegebene favorable Resolution weniger als E. E. Raht zu Kontribuiren zu prästiren erkläret, da doch das intresse publicum welches alle commodität vor zu ziehen, darunter versierte“ [132]. Nüüd ei liigutanud Suurt Gildi aga enam põrmugi „intresse publicum“, mille nimel ta alles hiljuti raega lõvina võidelnud. Ka Väike Gild ei kippunud oma ohvrimeelsusega üldsuse heaks häbistama Suurt Gildi [133].

Kodanikkonna tõrksuse tõttu saadi prahivedamisega algust teha aprillikuu asemel alles augusti hakul [134] ja viidi siis nähtavasti lühikese ajaga lõpule.

Suve jooksul oli raad jõudnud arvamisele, et säärase suure ehitise püstitamine ilma ehitusplaanita on ikkagi võimata. Plaani valmistaja leidmisega oli aga tolleaegses Tartus vististi kaunis suuri raskusi. Arvesse võis tulla ainult mõni kohaliku garnisoni fortifikatsiooni ohvitser. Rae palvel valmistaski 1684. aasta sügisel raekoja plaani insener-oberstleitnant Paul von Essen [135], kes oli nähtavasti raega üldse paremas vahekorras kui suurem osa teisi garnisoniohvitsere. Töö eest määrati talle rae poolt „eine discretion“ 20 riigitaalri suuruses [136].

Essen oli teinud ainult plaani, vastava eelarve koostamise usaldas raad kohaliku ehitus- (õigemini puusepp-) meistri Daaniel Pechtel'i hooleks [137], kes selle valmistamisel võttis appi ühe kohaliku müürsepa [138].

Rae ehmatuseks selgus eelarvest, et ehituskulud Esseni plaani järgi tõusevad 5—6000 riigitaalrini [139]. Nimelt Essen oli projekteerinud uue raekoja endisest suurema. Tunduvat kulude juurdekasvu põhjustas

---

[131]) P. C. 1684, (C. 34.), lk. 166—167.
[132]) P. C. 1684, lk. 185—187.
[133]) „ „ lk. 199.
[134]) „ „ lk. 309.
[135]) Vt. rae kiri kindralkubernerile 25. maist 1685; Cb 1685, (C. c. 5), lk. 191.
[136]) P. C. 1684, (C. 34), lk. 539. Esseni elulugu vt. Nordisk. Familjebok III, upp, b. VI.
[137]) P. C. 1685, (C. 35.), lk. 42.
[138]) Ibid., lk. 49—50.

Tartu II, lk. 235